

Finansdepartementet
Postboks 8008 DEP
0030 OSLO
Norge

Dato
4. januar 2018

Vår ref.
17/06217-3

Deres ref.

Høring - NOU 2017:15 - Revisorlovutvalget

Tilsynsrådet mottok Revisorlovutvalgetes utredning på høring ved Justis- og beredskapsdepartementets epost av 8. november 2017. Saken ble behandlet i Tilsynsrådets styremøte den 15. desember 2017. Styret avgir slik høringsuttalelse:

"Revisjonsplikt

Praktiserende advokater og rettshjelpere er etter dagens regelverk personlig regnskaps- og revisjonspliktig, uavhengig av valgt organisasjonsform, jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 12, revisorloven § 2-1 første ledd, jf. advokatforskriften 3a-1. Bestemmelsen forstås, og håndheves i dag slik at den enkelte advokat/rettshjelper er ansvarlig for den regnskaps- og revisjonsplikten som påhviler den juridiske enheten, hvorfra de utøver sin advokat-/rettshjelpvirksomhet. Tilsynsrådet er i advokatforskriften gitt hjemmel til å gi dispensasjon fra denne plikten til advokater som er fast ansatt og som ikke håndterer klientmidler eller mottar honorar fra klienter, jf. advokatforskriften 3a-2. Praktiseringen av regelverket innebærer i dag at alle advokat- og rettshjelpforetak vil være regnskaps og revisjonspliktig, da det alltid vil være noen personer i selskapet som er pålagt regnskaps- og revisjonsplikt. Advokater og rettshjelpere ansatt i ikke-advokatselskaper, herunder organisasjoner og offentlig virksomhet vil gjennomgående være gitt dispensasjon, og slike virksomheter vil derfor gjennomgående ikke være omfattet av den særskilte regnskaps- og revisjonsplikten i advokatforskriften.

Advokatforskriften § 3a-1 hjemler som nevnt over den enkelte advokats regnskaps- og revisjonsplikt. I forslaget til ny advokatlov (NOU 2015:3) legges det opp til at det er den juridiske enheten, hvorfra det drives advokatvirksomhet, som er regnskaps- og revisjonspliktig. Tilsynsrådet har i høringsuttalelsen til ny advokatlov støttet denne tilnærmingen. Vedlagt følger kopi av vår høringsuttalelse på dette punktet.

Den nye revisorloven § 2-1 legger opp til en ordning hvor det direkte fremgår av revisorloven hvem som er revisjonspliktige, uten å gå veien via regnskapsloven som i dag. Etter bestemmelsen vil foretak som er revisjonspliktige etter annen lov eller forskrift være revisjonspliktig, jf. forslaget § 2-1 annet ledd bokstav f.

Advokatforskriften § 3a-9 er en slik forskrift som loven viser til. Bestemmelsen lyder: "Enhver advokat som utøver advokatvirksomhet i eget navn plikter å anta en revisor og sørge for at årsregnskap og årsberetning revideres i samsvar med lov av 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer".

Utfordringen med å benytte denne bestemmelsen vil imidlertid være – slik forslaget til ny revisorlov er utformet – å knytte advokatforskriftens bestemmelse (som pålegger advokaten personlig en revisjonsplikt) opp mot ny revisorlov som pålegger foretaket en slik plikt.

Etter vår oppfatning bør en omlegging, som innebærer at det er advokatvirksomheten som sådan som er regnskapspliktig (og ansvarlig for evt. pliktbrudd), utstå til prosessen om ny advokatlov er sluttbehandlet. Vår oppfatning er følgelig at dagens rettstilstand bør videreføres inntil dette arbeidet er slutført.

Tilsynsrådet foreslår derfor at ordet "foretak" i lovutkastets § 2-1 annet ledd bokstav f erstattes av ordet "andre". Dette vil for øvrig også være i samsvar med hvordan regnskapsloven er utformet i dag, jf. regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 12.

Det foreslås videre at advokatforskriften § 3a-9 oppdateres slik at den viser til ny revisorlov.

Rettslig rådgivning

Etter dagens revisorlov § 4-5 tredje ledd kan ikke *revisor opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt i forbindelse med bistand i skattesaker etter domstoloven § 218.*

Domstoloven § 218 fastslår at det er rettsrådsmonopol i Norge og angir rammene for dette.

Det er to bestemmelser i regelverket som kan være aktuelle for revisorer.

1. Domstoloven § 218 annet ledd nr.2 lyder: "Den som har bevilling som statsautorisert revisor eller er registrert som revisor, kan bistå med utferdigelse av skattemeldinger, skatteklager og andre henvendelser til skattemyndighetene".
2. Domstoloven § 218 femte ledd: "Retts hjelp kan ytes av enhver i den utstrekning rettshjelpen er nødvendig for å yte god og fullstendig hjelp i annen virksomhet. Slik rettshjelp kan også ytes uten tilknytning til oppdrag innen hovedvirksomheten (..)"

Revisorlovutvalgets forslag til ny § 12-4 lyder: "En statsautorisert revisor eller et revisjonsselskap kan uten hinder av revisjonsforordningen artikkel 5 nr. 1, utføre skattetjenester nevnt i artikkel 5 nr. 1 bokstav a punkt i og punkt iv til vii og verdsettingstjenester som nevnt i artikkel 5 nr. 1 bokstav f, på de vilkår som er fastsatt i artikkel 5 nr. 3."

Etter Tilsynsrådets oppfatning bør Finansdepartementet påse at det er overensstemmelse mellom de rettigheter som gis i ny § 12-4 i revisorloven og domstolovens begrensninger. En mulig konkret løsning er at ny revisorlov inntar et tillegg i bestemmelsen som følger: "*.. innenfor de begrensninger som følger av domstoloven § 218*".

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at dagens rettsrådsmonopol er foreslått opphevet i NOU 2015:3."

Vennlig hilsen
Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Dag Eriksen
Ass. direktør

